

La Comarca Olotina

SETMANARI CATALÀ

SURTIRÀ CADA DIJOUS.

✠ C A N I G Ó ✠

TALLER DE MÁRMOLS

DE TOTES PROCEDENCIES

JOAN GUIU

Escultor tallista.-FIGUERES

Se construheixen monuments, panteons, creus, sepulcrales, xameneyes, inscripcions, escuts y ornamentacions pera edificis, escalons, piques pera aygua beneyta, baldoses, fregadors, banys, mostradors pera carnicers, rentamans, taules pera café, *lavabos* pera barber, taules de totes mides, etc., etc.

Especialitat en lapidas mortuories.

PREUS DE SUSCRIPCIÓ

Un any. . . . . 5'00 pessetes
 Un trimestre . . . 1'50
 Pago adelantat.

DIRECCIÓ

Redacció y administració
 carrer Clivillers n.º 14.

PER COMUNICATS,

anuncis y suscripcions
 dirigir-se á la
 Imp. de Alzamora, Lorenzana, 5.

Més de descentralisació.

Són tantes les vegades que l'hem tocada aquesta tecla de la descentralisació, son en tan gran nombre les variacions que hi hem fet, ja per dirhi alguna cosa més expontáneament y del nostre propi compte, ja ab motiu de declaracions y manifestacions d' homes ó elements polítichs, que sempre que 'ns decantém á parlarne tením por de repetirnos y de que 'ns digui 'l lector: «No 'ns ho torneu á contar, qu' aixó ja ho sabém com el Pare-nostre».

Peró, en definitiva, el periódich, com altres cops hem observat, es en rigor un llibre del qual se 'n fan repetides adicions, perque ferne un llibre nou de cada día es un somni ó una impossibilitat. El periódich sol venir al món pera defensar una causa en tots els tons y en totes les formes, avuy y demá y demá passat, y, com el tema

es el mateix sempre, podrá demanár-seli varietat d' arguments ó de dialéctica, però no, en absolut, varietat de idees. L' habilitat del periodista consisteix en dir la mateixa cosa en forma tal qu' al lector li sembli nova cada vegada, però aqueixa habilitat gayre repetida sols la pot tenir un home excepcional á qui cal posar en rango superior al de periodista. Y, com nosaltres no hi arribém á n' aquestes altures, no té més remey el lector que feren cárrech y tolerarnos per pesats que siguém, en gracia á la bona intenció y á la excelencia de la causa que defensém, excelencia per ell reconeguda.

Parlar de descentralisació es parlar un cop més de lo mateix de que parlém fa vintitres anys. El tema, donchs, apar vell y gastat, y, no obstant, sembla encara nascut d' ahir mateix. La descentralisació va de mica en mica apoderantse de totes les indi-

vidualitats y de tots els pobles y passa á esser un sentiment y una aspiració universals, fins á tal punt que 'ls Dulcamaras polítichs han arribat á comprendre que 'ls toca ja publicar les excelencies d' aquest bálсам é inscriure el nom de descentralisació en llurs programes.

A Espanya, com tu, lector, sabs prou be, se n' ha fet ús y abús y fins ha servit á alguns polítichs pera ferne am ó enganyoy a fi d' aplegar nombre considerable de partidaris que 'ls servís pera escalar el poder, en el qual satisfarian llurs ambicions personals. La paraula descentralisació está escrita avuy en les banderes de tots els partits polítichs espanyols, encara qu' aquests partits ó 'ls seus homes, probats ab la pedra de toch ó subjectes á exámen, demostran constantment que de la descentralisació no més ne coneixen el nom qu' adoptan y que, posats á descentralisar, farien tots com en Silvela y en Dato, descentralisarian á la mida del seu gust, sempre de real ordre, desconeixent ó menyspreuhant en absolut els verdaders fonaments de la descentralisació que no naix de lleys escrites sinó de les mateixes costums y tradicions y evolucions de cada poble. La descentralisació es una cosa que no se mana fer sinó que 's fa per ella mateixa, no ha d' esser cosa dictada sinó acata'ca, y 'ls pobles que no la senten desenvoluparse dintre d' ells mateixos, ab tot el caràcter d' una vitalitat pode-

rosa y com un element progressiu de primera forsa, no han nascut pera gosarla. Per aixó cal reconéixer que, com hem observat nosaltres repetidament y ho han fet altres desde distintes publicacions, en el periódich ó en el llibre, dintre d' Espanya s' hagut de fer diferencia entre regions y regions, perque no totes están en el cas de sentir y apreciar les veritats d' aquest sistema polítich, ja sia per un motiu ja sia per altre, y aquesta es una veritat tan evident que 'ls mateixos homes públichs qu' han tractat de fer concessions en aquest sentit les han volgudes fer per *aquelles regions qu' estigan degudament preparades*. Ab lo qual se recoreix, encara qu' indirectament, que la uniformitat de régimen polítich dintre d' un Estat es una cosa violenta y que cada un dels pobles que componen aqueix Estat tenen dret á administrarse de conformitat ab la seva idiosincracia y ab les seves costums y caràcter, y també de conformitat ab l' esperit progressiu qu' en cada un d' ells domina: De manera que 'l prometre la descentralisació d' una manera vaga, no apartant els ulls de l' actual uniformitat política, no fent distinció entre poble y poble; prometre la descentralisació com un remey pera curar á tota lley de malalts per més que la malaltia de cada un sia distinta, es estar molt atrassat en el coneixement dels ideals polítichs que animan avuy als pobles, y 'l qui prometi ó ofereixi la descentralisació en

aquest sentit, ab aqueixa vaguetat, es... un Dato més, que 's pensa que ja es grossa descentralisació permetre á les Diputacions y als Ajuntaments que puguin subastar y arrendar sense haver de demanarne permís al Estat.

Peró avuy no 'ns toca parlar d' Espanya, encara que parlém de descentralisació. Ja queda dit qu' aquest sentiment batega avuy en tots els pobles y es, casi podríam dir, l' ideal de la humanitat y una manifestació més de aquest sentiment qu' ha aparegut á Paris en *Le Soleil* en uns estudis que de la Monarquia ha fet Mr. Carles Maurras, els quals han motivat una carta del duch d' Orleans. Ab aquesta carta l' actual representant del lligitimisme francès se 'ns ha fet, ab paraules una mica grosses, descentralisador. Llegint els articles de Mr. Maurras ha vist que també era hora de qu' ell es crigués en sa bandera la paraula descentralisació, y li ha escrita. La manera com ho ha fet cal reconéixer que no 's diferencia gayre de la dels nostres polítics y la forma es encara menos expressiva que la usada en varies ocasions pel representant del lligitimisme espanyol, encara que 'l fons sia idéntich, com no pot deixar d' esserho.

Diu el duch d' Orleans en la carta qu' ha escrit al articulista del *Soleil*: «La descentralisació es la economia, es la llibertat. Es el mellor contrapés, com la més sólida defensa de l' actiu.» Es difícil, lector, traure punta á aqueixos

mots, però ja t' ho hem dit, fa sa professió de fé descentralisadora ab paraules inflades. De totes maneres reconeix el duch que de la descentralisació «dependeix el pervindre y la salut de la Fransa.»

Peró aném ara á lo que 'n podríam dir les declaracions personals sobre descentralisació. Diu el duch: «Cap poder débil pot descentralisar.» La frase es curta, però 'l sentit es gran; es una declaració que no té preu. Tením, quan menos, ab aquestes paraules, que el pretendent á la desapareguda corona de la Fransa pensa qu' es un poder el qu' ha de descentralisar. No oblidis, lector, quines son les teoríes nostres sobre la descentralisació. Donchs, efectivament, cap poder débil pot descentralisar; se necessita, pera ferho, com avans hem dit, una vitalitat y energia en els pobles que no tots les posseïxen y per aixó dihém que no tots son aptes pera esser descentralisats. El reconeixement d' aquest poder cridat á transformar la vida política del món, es un acte de verdadera sabiduría. Sols que 'l duch d' Orleans aquest poder no 'l reconeix en el poble, sinó—¡mira, lector, quin desengany!—en ell mateix. La fórmula de dirho no pot esser ni més expressiva, ni més neta, ni més clara, ni més crua. «Apoyat en l' exércit nacional, constituhint JO MATEIX UN PODER CENTRAL enérgich y fort, porque es tradicional, JO SOL estich en disposició de tornar la vida propia á les ciu-

tats y als camps y d' arrencar la Fransa á la pressió administrativa que l' ofega.»

Ja veus, lector, que la parrafada no té desperdici. Es el poder central, el JO MATEIX, qui dona la descentralisació. No son les evolucions y l' esperit progressiu dels pobles, no son les fortes y arrelades aspiracions particularistes de cada un d' ells qu' han anat creixent en virtut del augment y progressió de llur vitalitat que gradualment els ha tornat la consciencia nacional; e; ell, el Rey, el *poder central enérgich y fort* el qui descentralisa. Y descentralisa no ab medis naturals y nascuts espontáneament de la vida de cada poble, sinó apoyat en l' exércit, aixó es valentse d' un artifici ruynós, d' un instrument de que s' han valgut tots els poders pera centralisar y ofegar *la vida propia de les ciutats y dels camps*, que no es precisament la vida dels pobles, perque no enteném que vulga dir el duch de Orleans ab aquesta paraula que 'l Rey abdica del seu poder de produhir blat ó de filar y teixir en benefici dels camps y de les ciutats, perque en aquest cas la carta del duch resultaría en extrém ridícula.

En ares de la justicia devém dir que després d' aquestes paraules tan absolutes ve una atenuació que diu que «la descentralisació dependeix *en part* del poder», sense afegir de qué dependeix l' altra part, en el supósit lógich de que n' hi há una altra. Copiém:

«...del poder real y del sentiment que l' anima—també fa de mal dir qué vol dir aixó—aixís com de la direcció que el Rey pot imprimir...» Sempre hem de tornar al Rey. No 's pot dir que aquesta sia l' altra part de que dependeix la descentralisació, tota vegada qu' es la mateixa, el poder real. A la fi conclou el duch d' Orleans que «aixó es *també* un problema d' organisació política y... geográfica.» Ni es problema ni enteném com ho pot esser d' organisació geográfica. Precisament una de les coses de qué tractém es de no alterar la geografia, sinó de respectarla. Ab aixó, malament pot esser problema d' organisació geográfica que hagi de sometres á estudi, com preté 'l duch d' Orleans.

El qual, per trist que sia 'l dirho, s' ha posat á igual nivell qu' en Dato, qui al menos no gasta les frases pomposes del fill del comte de Paris. Veritat es que no es pretendent á cap corona, ni li cal, per consegüent, habillarse ab la púrpura del *poder qu' es enérgich y fort perque es tradicional*. El duch es qui ha descendit, no 'l nostre ministre. Els descentralisadors francesos, poch ó molts que sían, han de quedar menos satisfets que nosaltres de les declaracions del seu llegitimista. El nostre no ha demostrat may compéndreles gayre les aspiracions nacionalistes, però, de totes maneres, més ó menos ben definit, ha reconegut un estat tradicional en regional que figura

com la base de les actuals reivindicacions. Veritat es qu' aquí l' esperit de descentralisació es més antich y més vigorós qu' á Fransa, havent passat, vulgan ó no vulgan els de Madrid, á esser el primer y principal problema polítich d' Espanya. Quan á Fransa estarán en aixó tan avansats com nosaltres, potser el duch d' Orleans se veura obligat á precisar més ses declaracions, y allavors, si som vius, venrém quins avansamens ha fet en aquest estudi, si es encara 'l poder central, enérgich y fort el qu' ha de donar la descentralisació; si ha d' esser aquesta una concessió, com els polítichs volen, ó 'l reconeixement d' un estat real, com volém nosaltres. Ara com ara al duch d' Orleans li hem de donar suspens en aquest exámen. Y aixó que se examina pel Septembre.

G. P.

(De *La Veu del Montserrat*).

La nostra festa major.

S' ha celebrat aquest any ab intervenció de la pluja, que hi ha fet un important paper, ab tot y no figurar en el programa oficial. Gracies á n' ella les festes abarcaren un dia més que 'ls anunciats.

L' afluència de forasters era extraordinaria, més que 'ls altres anys, siguent durant tots els dies una professó de carruatges els que venían de totes direccions, plens fins á vessar, com se veu ara que ja marxan.

Com hem dit, la pluja hi prengué una part molt activa, ó sinó que jutgin els lectors. El jubileu de la vigilia hagué de ferse á correuyta y á trossos; interrompé la línea eléctrica d' «Agustí y Cuffí», deixant á les fosques la major part d' establiments y escaparates, alguns dels quals estavan adornats artísticament; sorprengué l' Ajuntament a mitg camí, quan venía de completes; destorbá la *gallarda* y les sardanes del dissapte á la tarde; impedí la celebració de la professó y la corrida de l' endemá, la que 's guardá pel dilluns, la segona pel dimars y la tornaboda tingué lloch ahir. Ademés, contribuí á que moltes parelles desistissen d' anar al ball-plá.

Les funcions religioses, com es tradicional en aquesta católica vila, se vegeren concurrendíssimes, sobre tot l' ofici del día de la Mare de Deu, en que 'l temple de Nostra Sra. del Turó era excessivament petit pera aixoplugar tanta gentada. En aquest acte 'ls aymants de la música s' endugueren un desengany, donchs se creyan sentir la célebre missa de Gounod y sentiren poch menos qu' uns esquellots. En la professó del mateix día havia de portar el pendó 'l nostre amich, president de la Diputació provincial de Gerona, D. Marián Bassols.

El passant del dematí del dissapte, aixís com les tres sardanes, foren molt animats. El ball-plá, no obstant el temps decantat á ploure, se vegé com pochs anys concurregut, abundanthi les parelles, algunes d' elles vestides ab un luxó inusitat. Els focs artificials foren encesos ab molt gust, resultant un xich *mullats*. Les sardanes de la Plassa y del Firal foren molt ballades, especialment al tocarles l' «Artigua Peps» de Figueres. En els jochs de cucanya molta gent hi rigué, per lo divertits que resultaren. Els balls del Teatro pleníssims. La tornaboda, que tingué lloch ahir,

omplí 'ls passeigs y prats vehins de Sant Roch de gom á gom, fent creure que si se hagués pogut celebrar en son día y ab cel seré, hauria semblat un barril d' arangades.

Durant les festes en la Exposició s' hi han celebrat diferents actes, siguent tots molt animats y la exposició molt visitada y elogiada.

La solta de coloms, efectuat, com anunciarem, el dissapte al matí, á l' hora de les sardanes, per la «Societat Colombófila» de aquesta vila, fou molt aplaudida y á fé que ho mereixia, donchs fou un espectacle nou y que desitgem veure repetit sovint. El certamen d' aucells no fou gayre concurregut, sens dubte per efectuarse massa dematí.

Les societats «Círculo Olotense», «Industria y Comercio», «Centro Fontanella», «Centro Obrero» y «Centro de Unión Republicana» han celebrat sardanes, concerts y balls en diferentes hores, vegentse tot ple á vessar, sobre tot els primers dies. En el «Centro de Católicos» se posaren en escena dues sarsueles que, considerant la primera els anys que fa que la representan y la segona 'l temps de que han disposat pera estudiar llurs papers, valia la pena de que fossen més ben representades. No obstant, en algunes escenes foren merescudament aplaudits. En totes tres representacions les localitats semblavan preses per assalt.

Les quatre sarsueles posades en escena en el Teatro Principal per la companyia del Sr. Puig, se dolgueren totes de falta d' ensaig. Se coneix que ja sabían que durant la festa major els plens eran segurs, perque les obres eran presentades casi sense coro, ab parts principals qu' havían vingut per secundaries y ensajantles apenes. Ahir feu la despedida ab *La bruja*.

El Certamen aquest any, llevat del discurs del President del Jurat calificador, doc-

tor D. Jaume Collell, Pbre., canonge de la Seu de Vich, que fou un parlament com no n' hem sentit gayres en aquesta vila, digne dels aplausos que se li tributaren y molts més encara, y de les tres composicions que llegí 'l popular amich nostre Sr. Jutglar, lo demés no valgué res, per no sentirse la veu del Secretari del Jurat y del President de la Junta organitzadora. Y no 'ns referim de cap manera á que sos respectius memoria y discurs no estiguessin ben escrits, igual que les demés composicions, sinó que, com hem dit, no 'ns ne poguerem fer cárrech. Les demés composicions que no llegí 'l Sr. Jutglar, les llegiren els Srs. Aguirre y Cabot, que les hi donaren poch colorit. Fou proclamada Reyna de la Festa, la simpática senyoreta D.ª Josepha Caminals, de la colonia barcelonina, que lluhía un luxós y característich traje, essent rebut son nombrament ab un aplauso general. L' autor de la composició que guanyá la Flor natural, resultá esser el conegut poeta D. Artur Masriera. Dels demés premis, sabém qu' entre 'ls guanyadors hi han D. Ramon Masifern y D. Joan M. Guasch.

De les corrides de toros no cal parlarne, com no sia pera plányens de la gran munió de catalans renegats, y fins dels afiliats á la nostra bandera, que hi acudiren á embrutirse ab el fang de la vergonya. A la surtida de toros, tocá la banda del regiment d' Assia en el passeig del Firal, vegentse abdós dies aquest molt concurregut.

La illuminació del Parch y les sardanes que s' hi tocavan cada any, enguany s' han suprimit. ¿Quí sab perque, tan bonich que era?

Si alguna cosa 'ns descuydém, que 'ns perdonin nostres lectors. Será que nostra memoria no arriba á tant.

Cara.

CRÓNICA.

Actualment gosém d'una temperatura espléndida: calurosa, no molt, durant les hores de sol, y fresca, sense molestar, desde el vespre al dematí.

Llevat de les ruixades dels tres primers dies de nostra festa major, qu' alimentaren be l' agricultura, ha brillat sempre un hermós sol, creuhant de tant en tant l' espay alguns núvols que no fan cap mal.

Avuy al entrar aquest número en prempsa 'l cel estava encapotat, semblant disposat á regalarnos més aygua.

Conforme anunciarem, avuy fa vuyt dies s' estrená en nostre Teatro Principal el monólech *Lo sant del adroguer*, original del jove D. Manel Domenech, que resultá una obra molt fluixa. Encara sórt que la execució fou forsa esmerada.

La professó de Corpus de Barcelona, de figures d' estany, que se sortejá en la impremta d' aquest setmanari, vejent que no s' ha presentat el número agraciát, ha sigut regalada á la tómbola del Sant Hospital, contribuhiat aixís indirectament á fer una caritat als pobres malalts.

Segons ens han esplicat, en la primera corrida de novillos efectuada durant les passades festes, faltá ben poch pera haverhi una desgracia.

Un jove, enmelat per les cinch pessetes que la empresa dona al qu' arrenqui 'l floc del bou qu' al final de la corrida s' engega pera 'l públich que porti sang torera, baixá al *redondel* y 's tirá á sobre de la bestia, que 'l tombejá varies vegades. La bestia de-

mostrá tenir més enteniment que 'l jove y que 'l públich que l' atiava, al pararse en séch davant del infelís quan estava á punt d' inutilisarlo.

—Un pás més—ens digueren—y aquell jove quedava impossibilitat per tota la vida, no restantli altre remey qu' anar á captar ó entrar en un hospital.—

Y 'l públich aplaudía. Y demanava la repetició.

Guanyá 'l duro de la empresa y un senyor del públich n' hi doná dos més «perque ho havia fet tan be» y li digueren que l' endemá hi tornés.

Potser en aquell jove hi vegeren una *lumberera del arte del toreo*.

¿Diuhen que pera anar á l' África s' ha de passar l' estret?

Ahir tingué lloch, en les fonts de Sant Roch y á l' hora de la tornaboda, la extracció dels números premiats en el sorteig á favor de les festes. El resultat fou el següent:

Un badell. . . . . 751.

Un xay. . . . . 4543.

Un parell de pollastres 2314.

Un parell d' ánechs. . . 769.

Un ramellet de dolsos 895.

En aquestes festes els macers y agutzil del municipi estrenaren un barret, al estil dels de l' armada espanyola.

Diumenge vinent, á les quatre de la tarde, tindrà lloch en la Plassa de Toros un concurs de sardanistes, que promet esser molt animat.

Es molt digna d' aplauso la idea dels iniciadors d' aquest certámen, però es llástima qu' hagin escullit pera son efecte un edifici que tan poch contrast fa ab l' acte que s' hi celebrarà.

A tristes meditacions se prestará el mirar la pols qu' ab son repunteig aixecarán els fills de la terra catalana y al considerar que aquella pols quatre dies avans fou tenyida y amarada ab la sang de les besties que s' hi martiritzaren y gayre be ab la dels sers que en tan poca estima tenen la vida que Deu els hi doná, que l' abandonan á mercés de les banyes d' un toro.

Qualsevol altre lloch que s' hagués escullit pera portar á cap una obra tan meritoria, no hauria sigut la meytat tant prostituhit com la fastigosa *Plaza de Toros*.

Ha sollicitat oficialment sa adm'sió á la «Unió Catalanista» l' associació «Lliga Catalanista» de Reus.

Del *Diari de Catalunya* del divendres passat:

«Ahir matí 'l tinent coronel d' Estat Major D. Ramon Morera, va reunir á la Capitania general als periodistes d' aquesta ciutat, pera comunicalshi disposicions del Capítal general, relatives als periódichs que 's publican á Barcelona.»

Y més avall:

«Per causes estranyes á la nostra voluntat, ens veurém privats en lo successiu de donar noticies referents á vagues y á altres actes de cert caràcter que no podém precisar.»

De *La Renaixensa* del mateix día:

«Ahir matí varem esser cridats á la Capitania general, ahont la primera autoritat militar ens doná diferents ordres respecte á la forma en que d' aquí endavant podrém donar compte d' alguns fets.»

¿No 'ls hi sembla que tot aixó put á *representacions* contra 'l catalanisme, escudat poch ó molt ab les huelgues? ¿No seria aixó conseqüencies d' aquella calumnia llensada á la vila d' Olot per la premsa rotativa?

MERCAT DE OLOT.

Preus en la Plassa, del dilluns últim.

MIDA DE 80 LITROS.

Blat.	15'50 Ptes.
Mastay.	14'00 »
Blat de moro.	13'75 »
Fajol.	12'50 »
Mill.	13'00 »
Panís.	13'00 »
Mongetes.. . . .	25'00 »
Fabes.	14'00 »
Besses.. . . .	14'00 »
Llubins.	09'00 »
Patates (carga).	14'00 »
Ous (dotzena).	01'30 »

SECCIÓ RELIGIOSA.

- Avuy, 13.—Ss. Eulogi y Amat bs. y cfs.
 Div., 14.—La Exaltació de la Santa Creu y S. General mr.
 Dis., 15.—S. Nicomedes mr.
 Dium., 16.—Els Dolors gloriosos de Nostra Sra. y Ss. Corneli p. y Cebriá b. mrs.—
Jubileu en el Bon Succés.
 Dill., 17.—La Impressió de les llagues de S. Francesch d' Assís y S. Pere d' Arbués mr.
 Dim., 18.—Ss. Tomás de Vilanova b. y Ferriol mr.
 Dimec., 19.—S. Genaro y comps. mrs. y Sta. Constancia.—*Témpores.—Dejuni.—I. B.*

QUARANTA HORES.—Continúan en la iglesia de Ntra. Sra. del Carme.—Dilluns passan á la de Ntra. Sra. dels Dolors.—La exposició de S. D. M. comensa á dos quarts de sét.

Caldereria d' arám

Y TALLER DE REPARACIONS DE TOTA CLASSE
D' OBGETES DEL MATEIX METALL

❖ DE A. BERNARD. ❖

CONSTRUCCIÓ DE TOTA MENA DE PESSES D' ARÁM.
ESPECIALITAT EN ESTANYATS Y TUBERIES PERA MÁQUINES DE VAPOR
COMPRA Y CAMBI D' ARÁM VELL.

44 Sant Rafael, 44

OLOT.

En la impremta d' aquest setmanari ha arribat un gran assortit de d' efectes d' escriptori y paper novetat de totes classes y preus.

La medicació sulfurosa á domicili

PER LES

GOTES-MARES SULFUROSES DE BAR

ab les quals se preparan inmillorables aygues sulfuroses pera beguda, gargarisació, pulverisació, banys sulfurosos, etc.—Curan: herpes, escrófules, malalties de la pell, catarros pulmonars, tos, enginyes, anemia, malalties secretes, etc.—Empolleta: 3 pessetes.

Farmacia de D. JOAN CARDELÚS, OLOT, y en totes les principals farmacies.